Komission tiedonanto kestävästä sinisestä taloudesta
E –kirje 76/2021 vp

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan kuuleminen 17.9.2021

- MMM lausunto

MMM/LVO
Orian Bondestam

Komission tiedonanto

- Komissio antoi 17.5.2021 tiedonannon uudesta lähestymistavasta kestävään siniseen talouteen EU:ssa osana vihreän kehityksen ohjelmaa (Green Deal). Tarkoituksena on kehittää EU:n sinistä taloutta kestävän kehityksen varmistamiseksi.

- Tiedonannosta on annettu valtioneuvoston selvitys E 76/2021 vp.

- Tässä lausunnossa arvioidaan tiedonannon vesiviljelyä koskevia aloitteita

Komission tiedonanto ja vesiviljely

Komissio toteaa tiedonannossaan muun muassa, että

- On tarpeen kehittää ympäristöystävällistä vesiviljelyä (esim. levien kasvatus, luomutuotanto) ja kiertotalouden periaatteiden mukaista vesiviljelyä
- Komissio aikoo vuoteen 2023 mennessä antaa lainsäädäntöehdotuksen kehyksestä, joka kattaa kalastus- ja vesiviljelytuotteet ja jolla nopeutetaan ja helpotetaan siirtymistä kestävään elintarvikejärjestelmään
- Vuonna 2022 komissio antaa lainsäädäntöehdotus, jonka perusteella kuluttajat ja toimitusketjun toimijat saavat vertailukelpoista tietoa kala- ja äyriäistuotteiden ympäristöllisestä ja sosiaalisesta kestävyydestä sekä hiilijalanjäljestä
- Tehdä vuonna 2022 leviä koskevan aloitteen tukeakseen leväalan kehitystä EU:ssa. Aloitteella edistetään levien hyväksymistä uuselintarvikkeina hakemuskustannusten pienentämisen kautta, helpotetaan markkinoille pääsyä, lisätään kuluttajien tietoisuutta ja halukkuutta käyttää levätuotteita sekä paikataan tietämyksen, tutkimuksen ja innovoinnin aukkokohtia

Valtioneuvoston kanta

Suomi tukee tiedonannon vesiviljelyä ja kalastusta koskevia linjauksia. Suomi korostaa kalastuksen osalta sen merkitystä rannikkoyhteisöille ja paikallistaloudelle. Kalatalouden toimintaedellytykset on turvattava osana muita merellisiä käyttömuotoja. Suomi painottaa vesiviljelyssä ympäristövaikutusten arvioinnin kehittämistä, uuden teknologian hyödyntämistä ja parhaiden käytäntöjen käyttöönottoa ympäristönsuojelun korkean tason varmistamiseksi.

Komission toimesta toteutettavat vesiviljelyä koskevat aloitteet ovat myös Suomen kannalta tärkeitä.

Kotimaisen kalan edistämisohjelma ja vesiviljely

- Valtioneuvosto antoi heinäkuussa 2021 periaatepäätöksen Kotimaisen kalan edistämisohjelmasta. Ohjelman visiona on, että ”Suomalaiset syövät kalaa ravitsemussuositusten mukaisesti ja kotimaisen kalan kulutus on kaksinkertaistunut. Kalatuotteiden viennin arvo on moninkertaistunut.”
- Vision toteutuminen edellyttää muun muassa vesiviljelytuotannon kolminkertaistumista vuoteen 2035 mennessä. Tuotannon lisäys ei saa vaarantaa vesiympäristön hyvän tilan tavoitteiden saavuttamista tai ylläpitämistä.

Edistämisohjelman kehittämistoimet vesiviljelyn osalta

- Alennetaan vesiviljelyn sähkövero.
- Päivitetään merialueen sijainninohjaussuunnitelma.
- Merialueen vesiviljelytoiminnan ympäristöluvissa ja valvonnassa selvitetään mahdollisuutta soveltaa päästöperusteista ympäristölupaa.
- Kehitetään kannustimia vesiviljelyyn siten, että ympäristövaikutuksia pienentävät toimet mahdollistaisivat kestävän kasvun. Selvitetään kompensaatiotoimien mahdollisuudet.
- Panostetaan ravinnekuormituksen vähentämiseen ja ravinteiden poistamiseen liittyviin innovaatioihin sekä eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviin toimiin.
- Laaditaan määritelmä itämerirehulle ja edistetään sen käyttöä.

Kansallinen vesiviljelystrategia 2030

- Suomen tulee EU:n säännösten perusteella laatia kansallisen vesiviljelystrategian.
- Strategia on parhaillaan valmisteltavana ja sen lähtökohtana on edistämisohjelmassa tavoiteltu kestävä kasvu.
- Strategian eräänä keskeisenä toimenpiteenä on kehittää ja yhdenmukaistaa vesiviljelyn ympäristövaikutusten mallinnusmenetelmiä ympäristölupaprosessin laadun ja ennakoitavuuden parantamiseksi. Tätä koskeva työ on jo aloitettu.

Päätelmä

- Komission tiedonannossa mainitsemat toimet vesiviljelyn kehittämiseksi ovat sopivia unionin tasolla toteutettavia toimia.
- Komission toimien lisäksi on välttämätöntä jatkaa kansallisia kehittämistoimia, jolla voidaan edistää vesiviljelyn kestävää kasvua.
- Kansalliset toimet tulevat kotimaisen kalan edistämisohjelman lisäksi määritellyiksi osana vesiviljelystrategiaa 2030, jonka lähtökohtana on kestävä kasvu.